Skiensfjordens nye okkupasjonshistorie, 2014

og de er dag nevene . plyn- styrke- våpen rytelse). 2 da- is eksi- omrin- de 4 var i

en til ke om re var, og dag andlin- ttaking et noen ng til å ager før asjonen. ne der- de er i faktisk yskerne net og nleiere or loka-

og derved utsatt deres kamerater for Tyskernes okkupasjon. Det var imidlertid begge deler. Der var på den tid ikke meget tid til parlamentering og dikkedering. Tiden var så opptatt at det kunde gå flere døgn uten søvn. Da forbryterne nektet brister tålmodigheten og noen neveslag falt, hvoretter plyndringen også tilstås.

Det kan se brutalt ut nå, når forholdene er fredelige og rolige, at en forbryter ble slått, men jeg lurer på hvor mange av aviskritikkerne vilde ha handlet meget mer humant mot en landssviker, hvis de i årevis hadde hatt hjemmestyrkenes påkjenning ved stadig å være ettersrebt av tyskere og norske forredere, så de alltid måtte være parat til øyeblikkelig aksjon.

På meg virker aviskriblernes forsøk på å tilsverte en ung patriots rykte mer ondsinnet enn den behandling forbryterne fikk.

Staal Eggen.

Bes opptatt i de andre aviser som har behandlet saken.

Herr redaktør!

Det var ikke så lite av en skuffelse å lese Deres redaksjonelle artikkel i Skiensfjordens Presse tirsdag med titelen «Så kom to lømler». Jeg hadde ventet at De i Deres kommentar til mishandlingen av fangene på Turnhallen hadde tatt et greit, klart og utvetydig standpunkt mot den urett, det maktmisbruk og de voldsmetoder som her på en uhyggelig måte ble lagt for dagen. Men De gjorde ikke det. Deres artikkel må nærmest oppfattes som et forsøk på å unnskylde og forsvare de utslag av uforfalsket nazistisk mentalieet vi her har vært vitne til. Jeg hadde ikke ventet å finne sånne betraktninger i Høires egen avis i Telemark. Her er det ikke et enkeltstående «forståelig» eller «forklarlig» tilfelle det gjelder. Det er en prinsippsak, selve fundamentet for vår kamp. Enten står vi på rettsstatens grunn eller vi gjør det ikke.

Jeg hadde nær sagt: det var *lett* å være god nordmann under krigen. Vi opplevde nazismens martyrium hver eneste dag. Vi var aldri i tvil om hvilke idealer vi måtte stå eller falle på.

Det er vanskeligere nå. Nå skal vi virkelig prøves. Nå skal det vise seg om vi holder mål. Eller om nazismen allikevel har seiret — gjennom oss.

Vi greide krigen. Men det er et spørsmål om vi greier freden hvis de beste blant oss svikter. Det er en alvorlig sak at fylkets største høireavis er med å bryte ned respekten for norsk lov og rett.

Sven Bischoff Riis.

Mishandlingen av fanger.

Det er pussig å se hvordan enkelte mennesker forsøker å stikke seg fram i lyset i disse dager, og som heller ikke har gjort en døyt i vår frihetskamp. Nå er de straks påferde og er så store karer og skal være dommer over andre mennesker.

Bladet Varden synes jeg dummer seg nokså meget ut etter sin kritikk mot HS ved å gå i forbønn for to kjeltringer og landsforredere. Det er hårreisende å konstatere at en avis i våre dager skal benytte sin pressefrihet på en slik måte. Gå frem på en slik måte ved å «buse» på våre hjemmestyrker-gutter, burde bannlyses i en avis. Og især når det i dette tilfelle er redaksjonelt. Kanskje Varden helst vil ha okkupasjonstiden tilbake, eller er bladet ikke orientert om hva våre gutter **virkelig har gjort for vårt land og folk**. Jeg tror neppe det etter alt å dømme, for tendensen som her har gjort seg gjeldende tyder på litt av hvert. Eller kanskje meningen er å skape en opinion mot våre hjemmestyrker, d. v. s. våre uforferdede oog fremforalt fedrelandssinnede gutter.

Og til dere kritikksyke og usle mennesker som kommer med innlegg i avisen, vil jeg si, — **tenk litt før** dere går til en slik dårskap å angripe våre beste folk. **Misundelsen** bør dere ha for dere selv, og ikke la den få utslag sm denne måte. At noen sundt tenkende menneske på noen måte kan forsvare de to kjeltringer og høyforredere som det her er tale om, ja det er en gåte. Disse to karer som etter redegjørelsene å dømme har **ribbet, plyndret** og fremforalt **sjikanert** våre gutter som dengang lå ute og var ettersøkt av Gestapo og samtidig gjorde sin

---

da skulde det nok vise seg at de humane norske straffelovene er et fullgyldig uttrykk for det norske folkets retts-oppfatning. Da vilde det kanskje også vise seg at de to landssvik-anordninger i deres nåværende form ikke vilde bli tålt.

Idag kjemper to diametrale livssyn mot hverandre om makten over det norske folk — på den ene siden det kristne livssynet som er barmhjertighetens evangelium og gir avkall på vold og tvang i enhver form, på den andre siden det hedenske livssynet som krever øye for øye, og lærer at makt er rett.

Skulde det falle noen av oss vanskelig å ta standpunkt i denne kampen mellom to åndsmakter, så har vi jo våre lønnede rådgivere i slike spørsmål. Vi får vende oss til dem.

Mennene i de fotside, sorte kjolene har ordet.

Roland.

Skal dette være rettssamfund?

Jeg leste i Varden for 30. juli følgende stykke: Mishandling av fanger i Turnhallen».

«En anklage og et svar».

Vi har lest med gru om alle de mishandlinger som Gestapo har drevet under okkupasjonen, men det blir enda grusommere når vi hører at folk tilhørende hjemmestyrkene driver samme mishandling mot sine landsmenn.

Det blir påstått at mishandlingen ble utøvet for å få vedkommende til å komme med tilståelser. Akkurat samme årsaker som Gestapo hadde for sine mishandlinger. I forsvaret for disse Norske Gestapister blir det fremholdt at gjeldende forhold fant sted umiddelbart etter krigens avslutning, og at det fortsatt hersket en slags krigstilstand. Jeg kan ikke skjønne at dette kan være noe forsvar, da det etter almindelige folkerettslige begreper ikke er tillatt å mishandle en krigsfange, og hvis slike forbrytelser som vedkommende tre Skienskarer har drevet skal dømmes etter den militære straffelov, blir det nok ikke greit å være de tre Skienskarer.

La oss heller si at det var blitt fred etter krigens opphør, og la slike forbrytere få den straff de fortjener etter loven, likeså vel som de nazistiske terrorister, da de er like rå og brutale.

Når det skal være rettssamfund, må en ha rett til å forlange at slike grusomheter ikke forekommer. Det er en stor skam at siviliserte mennesker skal bruke slike metoder. Etter det vi har sett av avisene i den siste tid, får en inntrykk av at det er meget som er nokså skiddent i det norske samfund idag. Vi ser for eksempel at folk som ikke har gjort annen forbrytelse enn å ha stått tilsluttet Nasjonal Samling skal få sin dom, mens de som frivillig gikk bort og tok arbeide av tyskerne og var med å bygde festningsanlegg ikke blir nevnt med ett ord. Disse er, etter min mening, ikke stort bedre enn de som gjorde frontjeneste for tyskerne.

Selvfølgelig er jeg enig i at landsvik må straffes, men jeg tror det må være et rimelig krav, at det skal være likhet for loven.

Jeg vil med dette henstille til de rette myndigheter, at de tar en alvorlig utrensk både i hjemmefronten og ellers, likeså vel som blandt de svrige landssvikere.

Hvis ikke de norske myndigheter griper inn overfor slike ting, og det fort, bærer det uvilkårlig i avgrunnen med det norske samfund.

N. N.

Helten fra Sachenhausen, dr. Gråsli ble for noen dager sid statsråd Sven Oftedal overrakt ridderkorset av St. Olav. Dr. Gr da gik på Karolinska sjukhuset i Stockholm og hans liv stod de ikke til å redde. Kort tid etter avgikk han ved døden. På bild statsråd Oftedal, fru Gråsli og dr. Gråsli.

Gullbryllup.

Gullbryllup kan feires torsdag 2. august av fisker Ludvig Andersen og frue Sofie, født Fredriksen, Stoksund ved Arøya. Andersen er 70 år gammel og har drevet som fisker all sin tid. Han er født på Stoksund. Fruen er født i Langangen og er 68 år gammel. Begge er kvikke og friske enda og er ofte å se i byen. De har 3 sønner som bor i Arendal og en datter som er gift i Langesund. Av barnebarn er det 6 stykker. Det grete og strevsomme ektepar har mange venner som nok vil huske dem på jubileumsdagen.

Møsvann går til angrep på Raulandsveien.

Under den sterke vind forleden dag tok belgene til å vaske ut vellegemet ved Snetalia. Man fikk i all hast tak i bil og folk og gjør nå en forbygning av stein mot belgeslagene.

Det er uvisst hvordan det vil gå i den hengebratte lia sennenfor Bossbeen når vannet begynner å grave der. Det er meget sannsynlig at man må foreta en temmelig kostbar omlegning av veien.

---

plikt, — kan vel ingen ha noen barmhjertighet med. Jeg for min del og mange, mange andre (som jeg har snakket med) er i grunn lei for at disse karer ikke ble skutt. En må da vel kunne forstå at det var i de hektiske dager (kanskje noen har glemt disse dager?) at det hele foregikk, det var med fullt overlegg det ble foretatt det simple innbruddet og satte våre gutter i den største livsfare. Eller kanskje det var bedre at endel av våre gutter ble tatt, enn at disse to krypdyr fikk en omgang juling. Sett dere inn i situasjonen som disse kjekke guttene var i (det har jeg forsøkt). Og jeg er kommet til det resultat, at det fullt ut var på sin plass at de tok litt hardt i på disse to kjeltringene. Den medlidenhetskampanje som nå begynner å spire, har ihvertfall gjort sitt til, at vi har fått synene opp for noe nytt som stikker fram. Og når en avis går i spissen for slikt sprøyt, ja da lurer jeg på om det er sundt med den «pressefriheten» som vi har gjen vunnet.

Jeg vil henstille så kraftig jeg kan til alle *gode norske landsmenn* at vi slutter opp om våre hjemmestyrker og går inn for å la en solid og fredsgivende *norsk front*. Og ikke så snart det er noen bagateller å pirke på, komme med innlegg i avisene. Slikt tar seg dårlig ut og vitner kun om misundelse og skrivekløe. Har dere virkelig glemt hva HS har vært for vårt folk.

Nei, *høystærede «Varden» og dere få andre*, — kom på andre tanker og ikke kom med en *slik* kritikk mot HS som vi har vært vitne til nå. DeDtte sendes Telemark Arbeiderblad, Fylkesavisen og Varden for inntagelse.

Ikke-HS-mann.

Begravelser.

Alvilde **Salvesen** ble igår begravet fra kapellet på Nordre Gravlund under meget stor deltakelse. Pastor **Sørensen** talte. På båren ble der nedlagt en krans fra Skiens Husmorlag ved Kristine **Pedersen** og en krans fra naboer ved Karl Gravdal. Der såes også en signert krans fra Skiens Arbeiderparti av N.K.P. Ved graven forrettet pastoren og takket for deltakelsen.

Marskalker var Harald **Hansen** og Einar **Johansen**.

Augusta **Herrlins** begravelse foregikk igår fra kapelelt på Nordre Gravlund under meget stor deltakelse. Sørgehøytideligheten ble innledet med fioling og orgelmusikk. Blant blomstene såes en signert krans fra menigheten i Tabernaklet. Pastor **Sørensen** talte. På båren nedla klokker **Kohn** en krans fra damene i Hospitalet, hvoretter frk. **Smith** sang solo: Lykksalig, lykksalig. Ved graven forrettet pastoren og frambar en takk på hennes venninners vegne.

Marskalker var kjøpmann K. **Andresen** og lærer Oddmar **Gråsvold**.

Landssvikere.

Telegutt og Bymann er ute og lufter sine reaksjonære meninger, og disse går da selvfølgelig ut på å angripe det arbeidende folk. Telegutt må da angripe vegarbeiderne som med sin luksusfortjeneste har råd til å kaste en bedervet hermetikk-boks på fyllingen. Det er mulig at Telegutt ikke hadde angrepet vegarbeider hvis han kunne fått den bedervede hermetikkboks til sine dyr og så ekspedert disse på svartebørs til for eksempel en billig pris som 25 a 30 kroner pr. kg.

Telegutt har ifølge sine skriverier ingen ide om hva det vil si å være vegarbeider.

Når vegarbeider kommer til brakken etter 8 timers arbeide, så skal han stelle sin mat. Hva vil det si idag å være kokk når han skal til å varme sin hermetikk, fisk og poteter, hvor lang arbeidstid får han? Spør en husmor idag hr. Telegutt hva det vil si å få mat til sin familie, på hvilken måte hun må arbeide for å få til enslags middagsmat? Olav Skogheim har forøvrig gitt Telegutt pit greit svar på hans skriverier.

Så er hr. Bymann ute og skal gjøre opp med landssvikere. Alle som har vært på tyskerarbeide skal bli fratatt sin stemmerett. Jeg vil her stille noen spørsmål til Bymann. Mai 1940 fikk en bedrift en større ordre fra tyskerne, og da ikke bedriftens arbeidsstokk var nok inntok bedriften ca. 100 av de arbeidsledige til dette arbeide. Det var arbeidsledige som var utenfor arbeide i ca. 10—15 år. Hvem er landssvikere?

Er det de arbeidsledige som tok arbeidet?

Eller er det bedriftsledelsen som sendte bud etter dem og som under arbeide stod med stoppeklokke for å kontrollere at arbeidstempoet var på topp?

Disse arbeidere skal etter Bymanns mening straffes, men bedriftsledelsen som utnyttet disse og etterpå jaget dem på porten uten oppsigelse, han skal selvfølgelig betraktes for noe som de kaller for **løssing**. Jeg tror hr. Bymann er begynt i den gale enden, han kaster seg over de som i årevis hadde prøvet arbeidsløsheten og innskrenkningers forbannelse. Men de virkelige landssvikere er de som har vært med på å tappe i Norges Bank for milliarder. Som betingelsesløst stilte sine bedrifter til tyskernes disposisjon. Som i sin iver inntok en masse arbeidere og truet produksjonen oppover for å tilfredsstille herrefolket. De som ved tyskenes hjelp fikk fratat arbeiderne 12 øre pr. time mensagde selv tjente millioner. Og etterpå undskylte seg med at de gjerne ville gi arbeiderne tillegg men fikk ikke lov for tyskerne.

De som fikk sine varepriser forhøyet med ca. 100 prosent mens arbeidernes lønning ble nedsatt. Disse virkelige landssvikere nevner ikke hr. Bymann med ett ord. Hva vil det si for arbeiderne å bli fratatt 12 øre pr. time fra juni 1940. For en arbeidsstokk på 100 mann vil det bli et beløp på ca. 140,000 kroner på disse år. Bedriftene som har tjent millioner har ikke råd til å betale det stjålne beløp tilbake til sine arbeidere. Jeg håper at Bymann vil besvare disse spørsmål. Og så fortsetter man med å straffe de små og lar de store gå fri.

Arbeider.

101593

over de borger... den mest forblindede religiøse fanatiker må forstå, at slikt år er uforsvarlig av et parti som bare hittil har maktet å få representanter i en av landets valgkretser og i virkeligheten bare har en programpost som teller — kristendommen — en post som tallefall alle de store borgerlige partier er enig i og arbeider for, så de spesielt religiøse oppnår mest ved å arbeide for den gjennom de store partier de naturlig hører hjemme. Særlig uforsvarlig er det i så opprevne tider som nå da enhver som følger litt med vet at utviklingen lett kan føre til at vi kommer inn i et nytt diktatur kariskje varigere enn det 5-årige vi nettopp har gjennomlevet. Det er nå etter den hjertelige omfavnelse mellom arbeiderp. og kommunistene den alminnelige oppfatning her i Telemark, at den eneste vei som fører frem til det beste borgerlige valgresultat er en felleliste for venstre, bondepartiet og høyre og jeg tror, at det parti som nekter å være med på det for denne farlige tingperiode vil få merke velgernes dom. Man slipper en opprivende valgkamp mellom de borgerlige og det er den eneste måte å sikre seg 3 borgerlige tingmenn for Telemark. NS og Samfundspartiet kommer jo ikke igjen, og hovedmassen av deres velgere går nok tilbake til de borgerlige partier. Kløften mellom de 3 partier i næringspolitiske spørsmål er rett nok så stor, at et varig valgsamarbeid knapt kan ventes, men med vårt lands situasjon i dag blir det en nødvendighet for alle de partier, som ser litt utenfor sin egen kontordør, for dette valgs skyld å bremse på partihensynene og stridighetene.

Hver enkelt valgt tingmann på felleslisten vil selvfølgt helst tilhøre sitt eget parti og arbeide etter dettes program. Det er bare et valgtaktisk samarbeide som skjer ved bruk av felleliste. Hvert parti utpeker sine egne kandidater på felleslisten og partiene må bli enige om nummerorden.

Slike felleslister har vært brukt i andre valgkretser ved tidligere valg, og vi synes det burde være selvsagt at partikretsstyrene tar seg av dette snarest da tiden er knapp.

Tror ikke at noe partistyre for alvor tør sette seg imot en slik fellesordning for valget iår.

Telebonde.

Rett Redningsskøitene

Ferd'nand redder sig i ellevte time.

VARDEN 2.8.45